

sprememba, ki je gotovo sporna z vidika ustavnih načel zagotavljanja religijske svobode, ločitve države in religije ter enakopravnosti verskih skupnosti. Oblast, ki je osredotočena na interese le ene – čeprav največje – religijske skupnosti, druge pa ignorira, deluje v očitnem nasprotju s temi tremi ustavnimi kategorijami.

morda kršena enakopravnost obravnave verskih skupnosti. Glede na velikost katoliške verske skupnosti bi sicer lahko našli razumne razloge, da se vseh verskih skupnosti ne obravnava povsem enako. Vprašanje pa je, ali je tak parcialni pristop politično smotrno in dolgoročno naravnano.

pa v komisijo za dialog z verskimi skupnostmi,« pravi Črnič, ki kot pomemben korak naprej vidi ustanovitev sveta za dialog o verski svobodi iz leta 2015. S tem smo se osredotočili na ustavno kategorijo religijske svobode, ki ima pomembno mesto v zahodni demokratični tradiciji. Nova vlada pa je ta svet takoj na začetku mandata brez obrazložitve ukinila.

sodelovanje z drugimi verskimi skupnostmi, ne odgovarjajo. »Glede na velikost katoliške verske skupnosti bi lahko našli razumne razloge, da se ne obravnava prav vseh verskih skupnosti enako. Vprašanje pa je, ali je tak parcialni pristop politično smotrno in dolgoročno naravnano,« razloge išče Saša Zagorc, profesor ustavnega prava s ljubljanske pravne

ločene. »Načelo o ločenosti države in verskih skupnosti namreč ne preprečuje državi, da z verskimi skupnostmi, ki opravljajo tudi splošno koristne dejavnosti, vzpostavi pozitivna razmerja, načine sodelovanja in skupna prizadevanja, kakršna ima v tem pogledu z drugimi civilnodružbenimi organizacijami,« razlaga Ukom.

Včeraj se je iz Afganistana v Slovenijo vrnilo še zadnjih šest vojakov Slovenske vojske, ki so v deželi pod Hinkušem urili afganistanske varnostne sile. Z njihovo vrnitvijo se je končala operacija SV v Afganistanu, ki je potekala od leta 2004.

Včeraj se je iz Afganistana v Slovenijo vrnilo še zadnjih šest vojakov Slovenske vojske, ki so v deželi pod Hinkušem urili afganistanske varnostne sile. Z njihovo vrnitvijo se je končala operacija SV v Afganistanu, ki je potekala od leta 2004. K. H.

Popolna sledljivost cepiv bi povečala varnost

Črtne kode Če bi jih uporabljali, napak pri ročnem vnosu in prepisovanju podatkov ne bi bilo

Pred kratkim uveden enotni informacijski sistem za cepljenje za vso državo omogoča tudi popolno sledljivost cepiv. Če bi uporabljali črtno kodo na cepivih, zamudnega ročnega prepisovanja podatkov ne bi bilo, cepivu pa bi lahko sledili od proizvajalca do končnega uporabnika. »Čudim se, da ne uporabljamo črtnih kod namesto ročnega vpisovanja, ki lahko povzročita napake,« je dejala zdravnica Gordana Kalan Živčec, ki sodeluje s podjetjem GS1, vodilnim evropskim podjetjem za označevanje proizvodov v industriji.

MILENA ZUPANIČ

- Kode zdaj le na velikih škatlah s cepivi.
- Zato vsakemu odmerku zdaj ni mogoče slediti.
- Sledljivost cepiv je za celotno EU novost.

Ali lahko »navaden smrtnik«, ki je bil cepljen, a je kljub temu zbolel, preveri, ali je bilo z njegovim cepivom vse v redu? Ali je bilo hranjeno pri dovolj nizki temperaturi in ali se je zgodilo enako kot njemu še komu drugemu. »V primeru uporabe črtne kode bi vedeli, koliko časa je, na primer, vaše cepivo potovalo iz Ljubljane v Maribor. Če

uro in pol, je v redu, če je bilo na poti šest ur, je z njim morda kaj narobe,« pojasnjuje zdravnica. Če bi uporabljali črtno kodo, se tudi ne bi moglo zgoditi, da bi nekdo prejel tri odmerke, dve različni cepivi ali ob nepravem datumu, saj bi bila črtna koda »uparjena« z uporabnikom.

S črtnimi kodami sicer niso opremljene posamezne vijale, torej skupek več odmerkov cepiva, ampak proizvajalec opremi s kodo celotno škatlo. Na NIJZ so odgovorili, da cepiva proti covidu-19 še vedno niso v celoti opremljena z edinstveno oznako – dvodimenzionalno kodo. »S kodo je opremljeno le cepivo AstraZeneca in nekatere serije cepiva Janssen. Koda je na zunanji škatlici, torej za celotno

pakiranje. Pri cepivu AstraZeneca za sto odmerkov, pri cepivu Janssen za 50 odmerkov,« sporočajo z NIJZ in še, da dvodimenzionalno kodo proizvajalcev na cepivih preverjajo v centralnem skladišču.

Ko cepivo pripotuje v velikih škatlah v Slovenijo, jih prepakirajo v manjše škatle, namenjene posameznim cepilnim mestom. Na manjših škatlah kode ni več, pojasnjuje Živčec Kalanova. Torej tudi sledljivosti ni več. Nihče ne ve, katero cepivo točno je v škatli, iz katere serije proizvođa, koliko časa je potovalo. Meni, da je mogoče enostavno opremiti z enako črtno kodo tudi manjše škatle ali pa tudi posamezne vijale. Tako bi pridobili popolno sledljivost, kakršno že poznamo pri prehrani, v

proizvodnji tehničnih izdelkov in drugje v industriji: od proizvajalca do končnega uporabnika. Zdravnica pravi, da je o vsem pripravljena

Sistem črtnih kod za spremljanje cepiv uporabljajo na Irskem, Novi Zelandiji in v Turčiji.

pristojnim v državi brezplačno svetovati in jih vpeljati v uporabo črtnih kod. »Potrebujejo le čitalce in pripravljenost,« je dejala.

Sledljivost cepiv je za celotno EU novost. Po besedah Zdenke Konda iz GS1 Slovenija uporabljajo sistem

črtnih kod za spremljanje cepiv na Irskem, Novi Zelandiji in v Turčiji. Jelko Kacin, nacionalni koordinator za logistiko množičnega cepljenja pri nas, se o pobudi za uporabo črtnih kod ni izrekel, saj o njej še ni obveščen, je dejal. Za varen prevoz in hrambo cepiv v hladilnikih sta odgovorna NIJZ in podjetje Salus, ki je zastopnik Pfizerja; ta zahteva ekstremno nizke temperature hrambe. »Do zdaj ni bilo nobenih težav. Pred časom se je zgodilo, da v manjšem cepilnem centru čez noč zmanjkalo elektrike. Ker niso vedeli, kako dolgo je bil zamrzovalnik brez nje, sta dve ali tri vijale cepiva zaradi varnosti zavržli,« je dejal. Skrbi so odveč, bo pa kmalu proučil, kako je z uporabo črtnih kod, smo ga razumeli.

Zadnji se bodo smejali tisti z masko in cepljeni

Covid-19 v prihodnje Najbrž bo postal endemična infekcijska bolezen – Virus bo še dolgo z nami – Zdravilo zaželeno

Človeštvo je do zdaj prejelo 1,264 milijarde odmerkov cepiva proti covidu-19, umrlo je že 162 milijonov ljudi. V boju proti tej boleznici se je mobiliziral ves svet. Stroka verjame, da nam bo s cepivi uspelo epidemijo premagati. Toda kaj človeštvo lahko pričakuje kratkoročno, letošnji jesen in zimo? Ali bo že jeseni treba na pozitivno cepljenje?

POLONA MALOVRH

Na javnem posvetu, ki ga je pripravila zdravniška zbornica, je infektolog dr. Janez Tomažič dejal, da so »obeti kar dobri«. Po zadnjih podatkih je štirideset oseb, ki so že bile popolnoma cepljene s cepivom Moderna, po pol leta prejelo tretji – pozitivni odmerok cepiva. Moderna je pri njem že upoštevala južnoafriško različico in dosegli so visoke koncentracije zaščitnih nevtralizacijskih protiteles. Spodbudno je, da so bile koncentracije teh protiteles dovolj visoke, da so uničile južnoafriško različico že pri pozitivnem cepljenju z običajnim cepivom, pra-

- Človeštvo se je virusov vedno najbolje ubranilo s cepljenjem.
- Med najobetavnejšimi cepivi sta Curevac in Novavax.
- Covid-19 se bo pojavljal sezonsko, čredna imunost bo še dolgo težava.

pravi Tomažič, da »bodo nevarnejše, kot se kaže«, a ne glede na to si »zdravila zelo želimo«.

Zakaj se sploh cepiti?

Zaradi odgovornosti do sebe in drugih, odgovarja dr. Tomažič, saj bo družba pri doseženi precejšnji svobodnejši, k temu pa lahko pripomore vsak. Pravi, da so Ahilova peta covid-19 asimptomatski prenos, ki predstavljajo tretjino vseh prenosov, bolezen je bolj kužna, kot smo si predstavljali, možen pa je prenos z aerosolom. Sicer pa velika večina

endemična infekcijska bolezen in se bo pojavljal sezonsko, dvomijo pa, da bi ga iz določenih regij lahko odstranili. Zakaj bo virus še dolgo krožil v populaciji, če postane endemičen? Ključni vzrok je »imunski pobeg«. Stroka tudi meni, da bo posameznim državam uspelo doseči čredno imunost, v regijah bo zadeva bolj problematična, globalno pa bo to še dolgo problem.

Kaj nas čaka na področju cepiv?

Dr. Bojana Beović, infektologinja in vodja posvetovalne skupine za cepljenje pri NIJZ, izpostavlja dve cepivi: Curevac in Novavax. Prvo je v tretji fazi preizkušanja, vanjo pa naj bi v Nemčiji vključili 36.000 ljudi. Rezultate pričakujejo še ta mesec. Novavax pa je beljakovinsko cepivo in predhodni rezultati kažejo kar 96-odstotno aktivnost proti originalni različici covid-19.

V fazi ena je zdaj 49 novih cepiv, kar pomeni, da ustrezen odmerok že preiz-

godnji in omejeni rabi, osem je odobrenih. V svetu sta najbolj razširjeni cepivi AstraZeneca – v 164 državah in Pfizer – v 60 državah. V Evropi in pri nas je najbolj razširjen Pfizer.

Smisel cepljenja

Zagovornik cepljenja je tudi dr. Alojz Ihan, klinični mikrobiolog, ki je prepričan, da je bolj tvega-

no zboleli za nalezljivo boleznijo, kot pa cepiti se, saj cepljeni vsaj tri- do petkrat manj prenašajo okužbe. Primer Izraela po njegovem mnenju kaže, da začne, kadar je precepljenih več kot 80 odstotkov ljudi nad 60 let, njihovo število v bolnišnicah padati. In kdo konča v bolnišnici? Tisti, ki niso cepljeni, pravi. »Stranskih učinkov je pri cepljenju proti co-

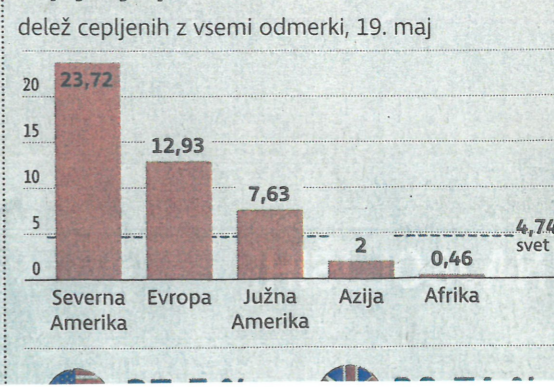
vidu-19 približno dvakrat več kot proti gripi – so pa neprimerno blažji od posledic. In to je smisel cepljenja,« dodaja Ihan.

Do zdaj je človeštvo epidemije najuspešneje obvladovalo s cepljenjem. Kaj če nas doleti še kakšna? Kdo se bo pri naslednjem podobnem izbruhu zadnji smejal? Tisti, ki nosi masko in ki se je cepil, odgovarja dr. Tomažič.

Evropske države z največ in najmanj cepljenimi

Kako napreduje cepljenje po svetu

Samotestiranje dijakov, ki se bo predvidoma začelo v ponedeljek, bo potekalo prostovoljno v domačem okolju. Na srednje šole so poslali okoli 180.000 testov, kar je dvakrat toliko, kot je dijakov. Državni sekretar na ministrstvu za zdravje Franc Vindišar je dejal, da je pristop zelo pozitiven, ne vedo pa še, kakšen bo odziv dijakov. Datum samotestiranja v osnovnih šolah še usklajujejo. S. S.

Teden gozdov
Odpri pragozdno pot Krokar

Predstavniki gozdarskih in okoljskih institucij so včeraj na območju kočevskih gozdov uradno odprli pragozdno pot Krokar. Odprtje je tudi uvod v Teden gozdov 2021, ki bo letos potekal od 24. do 30. maja pod geslom Načrtno z gozdom. Krožno speljana pragozdna pot

